

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/484/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2613201255
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 11. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Jankovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2014:2613201255.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Iveta Jankovičová a členiek senátu: JUDr. Lea Stovičková a JUDr. Daša Kontríková, v právnej veci žalobkyne: Dopravný podnik Bratislava, a.s., so sídlom Olejkárska ul. č. 1, Bratislava, IČO: 00 492 736, zastúpenej: JUDr. Vladimír Kán, advokát, so sídlom Nám. M. Benku 9, Bratislava, proti žalovanej: J. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. Q. P. XXX, t. č. na neznámom mieste, zastúpenej opatrovníčkou: V. A., tajomníčka Okresného súdu Senica, o zaplatenie 50,50 eur, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Senica, č. k. 4C/52/2013-40 zo dňa 26. septembra 2013, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvého stupňa sa p o t v r d z u j e .

Žalovanej sa náhrada trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa žalobu zamietol, žalovanej nepriznal náhradu trov konania a zrušil platobný rozkaz č. k. 10Ro/33/2013-7 z 01.03.2013.

Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalovaná cestovala 12.02.2011 v dopravnom prostriedku žalobkyne bez platného cestovného lístka, bola zastihnutá prepravným kontrolórom a na jeho výzvu odmietla zaplatiť základné cestovné platné v tom čase v sume 0,50 eur a úhradu pri nepreukázaní sa platným cestovným lístkom v sume 50 eur. Na pojednávaní 26.09.2013 opatrovníčka žalovanej vzniesla námietku premlčania. Občiansky zákonník (ďalej len OZ) stojí na princípe premlčania so všeobecnou trojročnou premlčacou dobou. Uvedená doba sa použije všade tam, kde pre jednotlivé práva nie je OZ ustanovená osobitná premlčacia doba. Pri právach z prepravy sa však použije osobitná premlčacia doba podľa § 108 OZ, ktorá je jednoročná. Táto jednoročná premlčacia doba plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Právo môže byť vykonané prvý raz, keď vznikne možnosť podať na jeho základe žalobu, teda keď je actio nata. Tento okamih je daný objektívne a nezávisle na subjektívnej okolnosti (napr. na tom, že oprávnený nevedel o svojom práve). Jednoročná premlčacia doba v ktorej sa premlčujú nároky z prepravy začala v prejednávanej veci plynúť 12.02.2011, kedy žalobkyni vznikla možnosť podať týmto okamihom žalobu na súd pre porušenie prepravného poriadku. Žalobkyňa svoje právo uplatnila až podaním návrhu na vydanie platobného rozkazu dňa 15.02.2013. Plynutie premlčacej doby v prejednávanej veci začalo 12.02.2011 a skončilo 12.02.2012. Vzhľadom k tomu, že opatrovníčka žalovanej v konaní namietla premlčanie práva a v danom prípade sa nejedná o nárok na náhradu škody, ale o sankciu, so zánikom práva na zaplatenie prepravného zaniká aj právo na vymáhanie tejto sankcie. I keď právo žalobkyne na zaplatenie dlhu žalovanej premlčaním nezaniklo, súd jej toto právo s poukazom na vznesenú námietku premlčania zo strany opatrovníčky žalovanej nemohol priznať.

Proti tomuto rozsudku podala v zákonom ustanovenej lehote odvolanie žalobkyňa, domáhajúc sa jeho zrušenia a vrátenia veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, dôvodiac tým, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav. Uviedla, že povinnosť zaplatiť úhradu 50 eur za nepreukázanie sa cestovným lístkom vznikla žalovanej v zmysle § 9 písm. b) v spojení s § 11 ods. 1 písm. d) a § 14 ods. 2 zákona č. 168/1996 Z. z. o cestnej doprave a táto úhrada za nepreukázanie sa cestovným lístkom nepatrí medzi práva z prepravy v zmysle § 760 OZ. Nakoľko zákon o cestnej doprave neustanovuje premlčaciu dobu za nezaplatenie úhrady pri cestovaní bez cestovného lístka, je potrebné aplikovať § 101 OZ, a preto pohľadávka vo výške 50 eur nebola v čase podania návrhu na vydanie platobného rozkazu premlčaná. Záverom dala do pozornosti rozhodnutia odvolacích senátov Krajského súdu v Bratislave, v tožných veciach, v ktorých bolo jej odvolaniu vyhovené.

Opatrovníčka žalovanej sa k odvolaniu nevyjadрила.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu proti ktorému je možné podať odvolanie (§ 202 ods. 2 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je vecne správne.

Odvolací súd sa v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p. v plnom rozsahu stotožňuje s dôvodmi napadnutého rozhodnutia, považuje ich za vecne správne a odkazuje na ne. Pre úplnosť odôvodnenia rozhodnutia považuje za potrebné uviesť ešte nasledovné k odvolacím dôvodom:

Podľa § 760 OZ zmluvou o preprave osôb vzniká cestujúcemu, ktorý za určené cestovné použije dopravný prostriedok, právo, aby ho dopravca prepravil do miesta určenia riadne a včas.

Preprava osôb je služba poskytovaná cestujúcemu, ktorá spočíva v preprave dopravným prostriedkom, do miesta určenia, a to riadne a včas, za určené cestovné (§ 760 OZ). Táto služba vzniká na základe konania cestujúceho, ktorý dáva nepochybne najavo, že chce uzavrieť prepravnú zmluvu a to v mestských dopravných prostriedkoch nastúpením do dopravného prostriedku, kedy zároveň cestujúcemu vzniká i povinnosť zaplatiť cestovné. Zaplatením cestovného dôjde k uzavretiu zmluvy o preprave a to po celú cestu zodpovedajúcu zaplatenému cestovnému. Podrobnejšiu úpravu osobnej prepravy určujú osobitné predpisy, najmä prepravné poriadky a tarify pre jednotlivé druhy prepravy - dopravy (§ 772 OZ).

Podľa § 108 OZ práva z prepravy sa premlčujú za jeden rok s výnimkou práv na náhradu škody pri preprave osôb.

Premlčanie je kvalifikované uplynutie času, v dôsledku ktorého právo nezaniká, ale sa len oslabuje tým, že v prípade vznesenia námietky premlčania, zaniká jeho súdna vymáhateľnosť, pretože súd musí prihliadnuť na dôvodne vznesenú námietku premlčania a nemôže už veriteľovi premlčané právo priznať. Jeho úprava vychádza z potreby zvýšenia právnej istoty v právnych vzťahoch. Základným účelom inštitútu premlčania je tak pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby včas pristupovali k uplatňovaniu si svojich subjektívnych práv a zároveň aj zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po neobmedzenú dobu nútené splniť si svoje povinnosti, a aby im bola zabezpečená ochrana v prípade oslabenia ich dôkaznej povinnosti v prípadnom súdnom konaní zo značným časovým odstupom. Inštitút premlčania takto, v súlade so zásadou právnej istoty a všeobecnou požiadavkou sledovať si potrebu ochrany svojich ohrozených a porušených práv, zabraňuje dlhodobému trvaniu práv a im zodpovedajúcim povinnostiam.

Žalobkyňa si v konaní uplatňovala cestovné a úhradu (prirážku) za nepreukázanie sa platným cestovným lístkom v zmysle § 9 písm. b) a § 14 ods. 2 zákona č. 168/1996 Z. z. o cestnej doprave, a podľa prepravného poriadku mestskej hromadnej dopravy v Bratislave.

Pri ustálení začiatku plynutia premlčacej doby je potrebné vychádzať z § 101 OZ, v zmysle ktorého začala navrhovateľovi plynúť jednoročná premlčacia doba podľa § 108 OZ na uplatnenie práv vyplývajúcich zo zmluvy o preprave vzniknutej medzi účastníkmi konania podľa § 760 OZ konkludentne tým, že žalovaná nastúpila do dopravného prostriedku mestskej hromadnej prepravy, čím pristúpila na podmienky, za ktorých sa prepravná služba žalobkyňou poskytuje, vrátane výšky a podmienok uloženia zmluvnej sankcie za nesplnenie povinnosti zaplatiť cestovné za poskytnutie prepravnej služby.

Všeobecná trojročná premlčacia doba upravená v § 101 OZ začína plynúť odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. V prípade, ak splnenie dlhu je viazané na presne stanovenú dobu, uplynutím ktorej sa dlh stane splatným, tak je so splatnosťou dlhu spojený začiatok plynutia premlčacej doby. Súdna prax zaujala právny názor, že ak čas splnenia dlhu nebol účastníkmi dohodnutý, ani inak stanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník podľa § 563 OZ povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho na plnenie veriteľ požiadala; veriteľ mohol svoje právo vykonať vtedy, keď mohol požiadať o plnenie, teda hneď ako dlh vznikol, takže začiatok plynutia premlčacej doby tu nastáva nasledujúci deň po vzniku právneho vzťahu zo zmluvy, pri ktorej nebola dohodnutá splatnosť.

S poukazom na vyššie uvedené tak nastala splatnosť záväzku žalovanej, ktorá cestovala v mestskom hromadnom prostriedku žalobkyne bez cestovného lístka, zaplatiť žalobkyňi cestovné a prirážku k cestovnému, počnúc nasledujúcim dňom, kedy došlo k porušeniu jej povinnosti mať zakúpený cestovný lístok a kedy bola vyzvaná žalobkyňou na plnenie. Jednoročná premlčacia doba tak v prejednávanej veci začala plynúť 13.02.2011 a uplynula dňom 13.02.2012, a pokiaľ bola žaloba podaná na súde 15.02.2013, správny je záver súdu prvého stupňa, že v dôsledku vznesenej námietky premlčania, ktorá spôsobila stratu nároku žalobkyne vymáhať žalované právo súdnou cestou, nemožno žalobe vyhovieť.

Prirážka k cestovnému je sankčným nárokom vyplývajúcim priamo zo zmluvy o preprave, a preto ho nie je možné, ani z hľadiska premlčania, posudzovať oddelene od nároku na cestovné; nárok na zaplatenie úhrady nemôže vzniknúť samostatne, ale len spolu s nárokom na zaplatenie cestovného. Nakoľko obidva nároky vznikajú súčasne zo zmluvy o preprave, resp. z jej porušenia, u oboch nárokov preto začína rovnako plynúť aj premlčacia doba ustanovená v § 108 OZ. Nárok na zaplatenie úhrady preto nemožno považovať za mimozmluvný sankčný nárok, a preto pre posúdenie včasnosti jeho uplatnenia z hľadiska premlčania, sa nemôže aplikovať všeobecná trojročná premlčacia doba v zmysle § 101 OZ, ktorej použitia sa žalobkyňa v podanom odvolaní dovolávala.

Pokiaľ navrhovateľ poukazoval vo svojom odvolaní na v tomto smere odlišné rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave, tieto nie sú pre rozhodovanie v danej veci pre konajúci odvolací senát právne záväzné.

V odvolacom konaní úspešnej žalovanej v zmysle § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. vzniklo právo na náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešnej žalobkyňi. Keďže v odvolacom konaní jej žiadne trovy nevznikli, a neuplatnila si ich v zmysle § 151 ods. 1 O.s.p., nebola jej náhrada trov odvolacieho konania priznaná.

Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je možné podať odvolanie.